

Van sterren naar kijker

Transitie in de inductiefase in het Friesland College: participeren en opnieuw leren

In de eerste jaren van (bevoegd) docentschap maakt de startende docent een aantal ontwikkelingen door. In een aantal gevallen heeft de docent de behoefte eerst vooral het geleerde toe te passen en ontstaat de behoefte aan begeleiding bij de ontwikkeling pas na enige tijd. In andere gevallen wil de docent meteen verder en mist deze de intervisie of coaching uit de opleiding als die niet meer geboden wordt.

De vraag is: hoe ontwikkel je je eigenlijk in deze fase, waar liggen dan doorgaans accenten, hoe laat je zien dat je verder bent dan je was en waar meet je eigenlijk je vorderingen aan af? Startende docenten nemen vaak niet de tijd om te vieren of te oogsten en hebben niet altijd een duidelijk beeld voor ogen waar ze naar toe willen of wat wenselijk is. In gesprekken met leidinggevenden en met starters is gebleken dat de gewenste ontwikkeling vooral te maken heeft met hoe je je verhoudt tot de setting waarin je werkt, tot je collega's, tot de omgeving/context, tot je studenten. 'Lesgeven lukt me wel, maar de rest.....' Eerst worden hobbels genomen, moet het allemaal wennen, is het veel en druk; later ontstaat weer ruimte voor en behoefte aan het leren van iets nieuws, aan verbreding, aan transfer. Daarbij zijn er zowel bij leidinggevende als bij ervaren docenten als bij starters impliciete opvattingen over waar de ervaren docent aan beantwoordt. Die impliciete opvattingen proberen we in onderstaand transitieschema te expliciteren.

inductiefase

	van: startbekwaam docent	naar: wendbare professional / ervaren docent
(vak)didactisch	Ik heb een breed didactisch repertoire.	Ik zet mijn repertoire gericht in.
	Ik ben bewust bekwaam: ik weet wat ik doe en waarom ik het doe.	Ik kan in een nieuwe setting mijn repertoire gemakkelijk aanpassen en uitbreiden. Ik speel er creatief mee.
	Ik voel me verantwoordelijk voor de hele gang van zaken tijdens mijn les. Ik bewaak het leren van de studenten.	Ik zet de studenten in gang. Ik laat ze zwemmen, want ik heb genoeg bagage om ze niet te laten verdrinken. Ik heb mijn diploma reddend zwemmen..... verscheurd.
	Ik ken mijn vak en ik heb mijn kennis paraat.	Ik zet mijn kennis soepel in, waarbij ik integratie zoek van verschillende vakken / aspecten.
	Ik bereid mijn lessen grondig voor.	Ik experimenteer: ik deel hengels uit in plaats van vissen. Dat durf ik, want ik heb het vertrouwen en de ervaring dat het kan.
	Ik zet afwisselende werkvormen in.	Ik stimuleer het échte leren steeds opnieuw, dus werk ik vanuit dynamiek en ga ik uit van verschillen.
	Ik ontwikkel mij verder in mijn vak.	Ik speel een rol in de ontwikkeling van nieuw onderwijs.
interpersoonlijk/ pedagogisch	Ik zorg ervoor dat mijn studenten zich prettig en veilig voelen in de les.	Mijn studenten zijn niet altijd meteen blij met mij. Ik weet waar wrijving glans kan geven.
	Ik kan gesprekstechnieken inzetten.	Ik geef de ander ruimte en stel vooral verhelderende vragen. Eerlijke confrontatie weet ik op het juiste moment aan te gaan.
	Ik vind dat ik nu alles moet kunnen.	Ik realiseer me dat ik nog niet alles kan en dat vind ik interessant: ik bedenk wat ik als eerste eens bij de kop ga pakken.
	Ik leid beroepsbeoefenaars op.	Ik leid niet alleen beroepsbeoefenaars maar ook burgers op en ik heb daarbij oog voor de maatschappij binnen de school.
context (team, omgeving); professionele houding	Ik heb mij breed ontwikkeld.	Ik ben enerzijds gericht op mijn eigen ontwikkeling, anderzijds op die van het team.
	Ik neem verantwoordelijkheid voor mijn professionaliteit.	Ik dien de zaak, niet mijn persoonlijke belang. Ik dien met mijn teamgenoten een collectief doel: we willen een resultaat in brede zin en we voelen ons daar met elkaar verantwoordelijk voor.
	Ik doe mijn werk zo goed mogelijk.	Ik zie samenwerking als verrijking. Ik streef naar synergie. Als een collega ergens een andere opvatting over heeft, ben ik geïnteresseerd in het waarom, omdat ik weet dat andere uitgangspunten ook iets opleveren.
	Ik heb een rugzak vol inzichten, opvattingen en repertoire.	Ik ga na het toepassen opnieuw leren en laat mij daarbij voeden.